

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Statu Hominis Morali In Vita Et Post Mortem

Opfermann, Paul

Moguntiae, 1769

Quæstio II. An Lex Dei aterna sit principium primum directivum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40701

234 DE REGULA MORUM.

rationi? an diversa sunt? si primum: cur natura rationalis non æque deficere possit, ac recta ratio? si 2dum: quid igitur natura rationalis plus habet, quàm recta ratio in ordine ad mores hominum bene formandos? Si dicis: natura rationalis est ipsum moralitatis fundamentum, & principium directivum, quod recta ratio applicat; peto iterum: unde hoc habeat natura rationalis? eidem vim hujusmodi præceptivam quis dedit? unde constat præcepta ejus indefectibilia esse? quare natura hæc ea absolutè præceperit, quæ ad finem hominis ultimum conducunt; prohibuerit alia, quæ ab eodem fine avocant? an fortè ipsa ad finem ultimum supernaturalem sese ordinavit? sin Deus hunc finem præfixit, igitur & media statuit idonea & necessaria ad finem hunc consequendum. Denique natura rationalis etsi in ratione naturæ nequeat deficere; at in genere morum eandem indefectibilem non esse, perpetui defectus satis manifestant.

Q U A E S T I O II.

Utrum Lex Dei æterna sit principium primum humana actionis directivum?

85.
Lex
æter-
na
Dei.

Deum habere providentiam rerum omnium, & præ cæteris creaturæ rationalis, certum est: nam istam exigunt Dei Bonitas, Sapientia, & Justitia. Hæc autem providentia cùm creaturas rationales ad finem ultimum per media apta disponat, necessariò supponit æternam quamdam rationem practicam easdem gubernandi, h. e. normam, sive regulam, ad cuius ductum rationalis natura actiones suas componere debet, ut finem suum ad-
sequa.

sequatur. Hæc autem norma *lex Dei æterna* vocatur: *lex* quidem, quia est ordinatio Supremi Legislatoris creaturæ rationali per rectam rationem aut etiam exterius promulgata; *æterna* verò, quia etsi in tempore promulgata fuerit, postquam videlicet homines fuerunt conditi; ab æterno nihilominus in mente Dei existit. *Aeternus divina mentis conceptus* (inquit S. THOMAS q. 91. a. 1. ad 1.) *habet rationem legis æternæ, secundum quod ordinatur ad gubernationem rerum ab ipso præcognitarum.* Quod tamen ita nolim intelligas, ut existimes hæc vel similia dictamina: *non esse mentiendum, peccatum esse puniendum, parentes esse honorandos,* quæ in mente divina existunt, esse ipsam legem æternam, eoquod sub hoc præcisè aspectu non sint nisi cognitio speculativa talium objectorum. Necessum proinde est, ut accedat actus, & imperium divinæ voluntatis, quo rationalis creatura practicè moveatur ad suas actiones his, quæ in divina mente existunt, dictaminibus conformandas. Nempe lex omnis potissimum sita est in ordinatione voluntatis, quæ est in legitimo Superiore. Lex ista æterna latius patet, quàm lex naturalis; hæc enim est ordinatio divinæ voluntatis necessaria circa ea, quæ ex natura sua vel bona, vel mala sunt, creaturæ rationali per rectam rationem promulgata; illa verò omnem gubernandi modum complectitur; igitur & legem positivam, quam Deus ab æterno decrevit dare hominibus in tempore, ut norma esset actionum, quæ ponendæ forent, aut omittendæ. Itaque materia hujus æternæ legis sunt omnes actus morales tam boni, quàm mali, *h. e. Lex Dei æterna versatur circa actiones humanas,*

manas,

236 DE REGULA MORUM.

manas, ita ut hæc vel moraliter bonæ sint, vel malæ, in quantum eidem conformes sunt, aut difformes. Caterà tametsi lex Dei æterna in se una sit, & simplicissima; ita enim exigit perfectissima Dei simplicitas; ratione tamen nostrâ multiplex est secundum plures leges formaliter distinctas. Dicta hæcenus ut clariora evadant, sit iste rerum & actuum ordo. 1°. Deus omnem rectitudinem & perfectionem essentialiter continet: atque hoc fundamentum est omnis divinæ legis, ut recta sit, & iusta. 2°. Concipitur homo, tamquam creatura rationalis libere à Deo producenda, & per legem dirigenda ad finem suum ultimum. 3°. Concipitur habitudo ipsorum actuum ad normam dirigi aptorum, ita tamen, ut quidam actus necessario, præcipi debeant, alii necessariò prohiberi, eoquod illarum imperium aut prohibitionem ipsæ perfectiones divinæ exigant; quocirca bonitatem quamdam, vel malitiam fundamentalem habere dicuntur; cum contra alii sub præceptum aut prohibitionem libere cadant. 4°. Concipitur lex ipsa tamquam norma, ad quam istiusmodi actus dirigendi sunt. 5°. Denique concipitur honestas, & turpitudine formalis tamquam adfectiones actuum ad normam suam relatorum.

æ) Igitur Lex Dei æterna est ordinatio divinæ voluntatis circa ea, quæ facere homo, vel omittere tenetur, ut ad finem suum ultimum pertingat. Eadem complectitur legem naturalem & positivam, ideoque homini applicatur vel per rectam rationem, vel per alias revelationes externas. 2°. Dividitur in *præcipientem*, qua aliquid fieri præcipitur; & in *prohibentem*, qua fieri aliquid prohibetur. Ad legem præcipientem reductivè pertinet *consilium*; nam actus

actus humanos per consilia quoque dirigi quis neget? & quidem actus ejusmodi juxta beneplacitum divinum sunt, laudemque ac pramium merentur; igitur honestatem moralem habent, ac proinde conformitatem cum quadam morum regula; quæ autem ista, nisi lex consulens, aut divinum consilium?

Lex Dei æterna est principium primum actionum humanarum directivum. Dari in mundo rationali regulam morum certam atque indefectibilem exigit tum recta ipsius naturæ rationalis constitutio, & felicitas; tum ratio sapientis & providi Gubernatoris, qui ipse Deus est. Ista autem quæ alia sit nisi lex Dei æterna? est sanè hæc *prima*, est *indefectibilis*, est *universalis*, omnesque legum capaces efficaciter obligans. Ab ista lege æterna ceteræ omnes vim suam obligandi habent, quia, ut loquitur S. AUGUSTINUS L. I. de *lib. arb. c. 6.*, *nihil est in temporali lege justum, quod ex lege æterna non derivetur*; Neque ulla hominum potestas nisi à Deo est, juxta illud *Prov. 8. Per me Reges regnant, & legum conditores justa decernunt.* Lex autem ista æterna, quatenus in Deo est, dicit, aut præsupponit *actum Intellectus divini*, quo judicat rem, seu materiam ferendæ legis, hominibus ad eorum felicitatem necessariam, aut convenientem esse, atque expedire, ut illis servanda præcipiatur. Dein & præcipuè *actum voluntatis*, quo Deus efficaciter vult mortales obligatos esse ad ea observanda, quæ ipsis vel congrua, vel necessaria judicat. Unde S. THOMAS 2. 2. q. 104. a. 1. ad 2. *Ipsa Dei voluntas est, inquit, prima regula, qua regantur omnes naturales voluntates.*

86.
Regu-
la mo-
rum.

Respon-

Respondetur ad objecta.

Obj. I. Multa sunt prohibita, quia mala, cuiusmodi sunt furta, adulteria; &c. igitur jam ante legem Dei datur operum inhonestas. *Resp.* Multa sunt prohibita per legem Dei æternam, quia mala sunt *radicaliter*, aut *fundamentaliter*. C. Quia sunt *formaliter* mala. N. Itaque ante legem Dei datur inhonestas operum fundamentalis, eorum videlicet, quæ divinis perfectionibus repugnant; unde movetur Deus ad istiusmodi actus prohibendos: quin tamen ulla detur honestas, aut inhonestas formalis, sita in conformitate, aut difformitate cum lege Dei æterna præcipiente vel prohibente.

Inst. I. Deo per impossibile non existente, adhuc honestè ageret, qui daret eleemosynam; & inhonestè, qui alterum iniquè occideret. *Resp.* Huiusmodi actiones in ista hypothese forent bonæ, aut malæ, bonitate & malitiâ *physicâ*, non autem *moralî*. Quod verum est, etiamsi in eadem hypothese existeret humana lex eleemosynam præcipiens, & iniquam prohibens alterius occisionem: cum enim lex humana vim suam omnem obligandi mutuetur à lege Dei æterna; hæc non existente, neque illa in conscientia efficacem obligationem pareret. Immo in tali casu mendacium *v. g.* & *furtum* nequidem propriè difformia rationi essent, nec eleemosyna eidem conformis: omnis enim actuum humanorum conformitas cum ratione, aut difformitas est talis per respectum ad rationem seu regulam applicantem iussu divina, sive etiam in
quantum

quantum est quædam divinæ Rationis participatio. Inde est, quod PP. communissimè peccatum definiant, esse transgressionem divinæ legis. *Neque peccatum erit* (inquit S. AUGUSTINUS L. 2. de peccat. mer. c. 16.) *siquid erit, nisi divinitus jubeatur, ut non sit.* Quibus prævit Apostolus ad Rom. 4. dicens: *Ubi non est lex, nec pravariatio.*

Inst. 2. Intelligimus multas esse actiones honestas, quin cogitemus de lege Dei, v. g. audire Sacrum die festo, honorare parentes, &c. *Resp.* Quin cogitemus de lege Dei *explicitè*, & sub ratione expressa principii primi directivi. C. Quin cogitemus saltem *implicitè*, *virtualiter*, & *exercitè* N. Præceptis humanis obtemperamus, quia hæc est Dei voluntas: igitur hoc ipso similes actus divinæ legi conformamus. Sunt equidem leges humanæ & ipsæ actionum nostrarum regula, at non nisi *secunda*, dum *prima* omnium & ultima lex Dei æterna est.

Inst. 3. Lex Dei æterna nobis ignota est: & quo pacto prima morum regula sit? *Resp.* Lex ista, in quantum legem naturalem complectitur, quoad principia prima & universalissima, item quoad conclusiones cæteras ex illis immediatè & faciliè fluentes nobis per rationem sufficienter applicatur; quatenus verò legem Dei positivam in se continet; revelationis externæ ope, & ministerio innotescit.

Inst. 4. Sic actiones humanæ erunt æqualiter inhonestæ, aut honestæ, sicut actus divini omnes æqualiter honesti & sancti sunt. *Resp.* Tametsi omnium actionum regula sit voluntas Dei; hæc tamen cum actus omnes non approbet, aut reprobet æqualiter, sed
alios

alios magis, minùs alios; inde habetur formalis honestas, vel inhonestas inæqualis. Ad actus divinos quod attinet: hi cùm essentialiter recti, & indefectibiles sint, regulâ non egent; equidem conformantur sapientiæ, & rectitudini infinitæ: verùm ista propriè regula non est. Præterea quamvis actus divini omnes æqualiter honesti sint *intrinsecè*, quia omnes ab infinita ejus bonitate, & sapientiâ procedunt; objecta tamen actuum divinorum sunt diversæ bonitatis, veluti Incarnatio, & negatio illius. Hinc Deus per volitionem Incarnationis fit magis laudabilis *laudabilitate extrinsecâ* propter majorem gloriam accidentalem.

Obj. II. Si voluntas Dei est actionum humanarum norma, igitur homo potest velle id ipsum, quod Deus vult, ideoque potest honestè velle occisionem & mortem parentum, damnationem reprobatorum, &c. *Resp.* Voluntas Dei, qua ipsa vult objectum, non est regula moralitatis, sed in quantum vult, & præcipit, ut nos objectum aliquod velimus. Proinde homo ea velle duntaxat honestè potest, quæ Deus vult, ut velimus. Prohibuit autem, quæcunque amori, quem quisque proximo debet, adversantur.

Obj. III. Lex Dei æterna est summè necessaria; igitur legem positivam, utpote liberam, non comprehendit. *Resp.* Est summè necessaria *ex parte*, non autem *ex toto*; est enim regula universalis omnium actionum humanarum, inter quas multæ sunt, quarum objecta nec *intrinsecè* bona, nec mala sunt, adeoque nec præceptæ necessariò, nec prohibitæ: igitur sunt objectum legis positivæ. Prima morum regula ubi *indefectibilis* dicitur, sensus est

est, eam à vero, & honesto deficere non posse; quod ipsum legi divinæ positivæ æque ac naturali competit, cum utriusque origo sit rectitudo Dei infinita. Secus est de *immutabilitate*, quæ solius Juris naturalis propria est, quamvis & ista suo modo in legem positivam cadat.

QUAESTIO III.

Utrum omnis actus moralis, ut honestus sit, ex charitate Dei procedere debeat?

Perpetuæ *Jansenistarum* hæ fraudes sunt, ut 87.
 sub pietatis larva nequitiam suam tegant. Id quod etiam deplorabat CLEMENS Papa XI. in Bulla, *Unigenitus* anno 1713. 6. Idus Septembris data, Apostolico ore sic elocutus: *Unigenitus Dei Filius, pro nostra, & totius mundi salute filius hominis factus, dum Discipulos suos doctrinâ veritatis institueret, universamque Ecclesiam suam in Apostolis erudiret, præsentia disponens, & futura prospiciens, præclaro ac saluberrimo documento nos admonuit, ut attenderemus à falsis Prophetis, qui veniunt ad nos in vestimentis ovium, quorum nomine demonstrantur potissimum Magistri illi mendaces, & in deceptione illusores, qui splendidâ pietatis specie prava dogmata latenter insinuantes, introducunt sectas perditionis sub imagine sanctitatis, utque facilius incautis obrepant, quasi deponentes lupinam pellem, & sese divina legis sententiis, velut quibusdam ovium velleribus obvolvunt, Sanctarum Scripturarum, adeoque etiam ipsius Novi Testamenti verbis, quæ*
 Tom. II. Q multa